

Instructie Scholing Rookvrije Start

Het voeren van een gesprek over stoppen met roken vraagt om voldoende kennis, vaardigheden en middelen van de zorgverlener. Het helpt als zij zich hierin bekwaam voelen en ervaren dat het zin heeft om dit gesprek te voeren. Scholing en oefening helpen hierbij. De Rookvrije Start heeft hiervoor een gericht aanbod.

Scholing regelen vraagt organisatie en tijd. Daarom is het van belang om met jouw werkgroep al in een vroeg stadium na te denken over scholing.

In dit document komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Wat is het scholingsaanbod van Rookvrije Start?
2. Welke zorgverlener heeft welke scholing nodig?
3. Wanneer wil je welke scholing aanbieden?
4. Hoe ga je de scholing aanbieden?
5. Hoe ga je de scholing en hetgeen dat geleerd is borgen?

Very Brief Advice plus (VBA+) Rookvrije Start

De Rookvrije Start biedt een stopadviesmethode waarmee een zorgverlener op een korte effectieve manier met (aanstaande) ouders in gesprek kan gaan over stoppen met roken en hen naar stoppen-met-roken begeleiding kan verwijzen: het Very Brief Advice plus (VBA+) Rookvrije Start. Dit is een stopadvies in 3 stappen: je vraagt, je vertelt en je verwijst. Met behulp van onze scholing kunnen zorgverleners leren hoe je dit gesprek kan voeren. Zorg er voor dat je naast scholing ook de verwijzing regelt, zodat de zorgverleners in jouw organisatie weten hoe en naar wie ze kunnen verwijzen. Zie hiervoor de instructie 'Verwijzen'.

Kijk voor meer informatie over het gespreksmodel en het scholingsaanbod op www.rookvrijestart.nl.

We adviseren om het onderdeel "scholing" op te pakken in een werkgroep. Heb je nog geen werkgroep? Kijk op www.zorgpadrookvrijestart.nl voor meer informatie over het opstarten van een werkgroep.

1. Wat is het scholingsaanbod van Rookvrije Start?

Het scholingsaanbod van de Rookvrije Start bestaat uit drie typen scholing: een e-learning, kennisquizen en een workshop. In de praktijk wordt vaak ingezet op het aanbieden van de e-learning Rookvrije Start aan alle zorgverleners, en doet een selecte groep zorgverleners de workshop Rookvrije Start. De kennisquizen worden aangeraden als voorbereiding op de e-learning en kunnen worden ingezet om het onderwerp te agenderen of levendig te houden.

De e-learning en kennisquizen worden aangeboden in modules die afgestemd zijn op de beroepsgroep. Van de workshop zijn twee varianten beschikbaar. Eén multidisciplinair en één speciaal ingericht op de kraamzorg. De multidisciplinaire variant is dus geschikt voor VSV's, IGO's, JGZ-organisaties en lokale coalities Kansrijke Start.

Type scholing	Doel scholing	Inhoud scholing
Kennisquiz	Kennis en urgentie vergroten	Bij de kennisquiz gaat het vooral om het kennen van de risico's van roken. Aan de hand van vragen krijgen professionals een goed beeld van de risico's van roken rondom de zwangerschap en leren ze waarom het belangrijk is om met (aanstaande) ouders in gesprek te gaan over stoppen-met-roken.
E-learning	Weten en begrijpen hoe je een stoppen-met-roken gesprek voert	Bij de e-learning gaat het voornamelijk om het weten en begrijpen . Professionals leren hoe het gespreksmodel van de Rookvrije Start ingezet kan worden om in gesprek te gaan over stoppen-met-roken en (aanstaande) ouders op een effectieve manier naar stoppen-met-roken begeleiding te verwijzen.
Workshop	Vaardig worden in een stoppen-met-roken gesprek	Bij de workshop Rookvrije Start gaat het om het kunnen . Tijdens de workshop wordt er geoefend met het voeren van een stoppen-met-roken gesprek met een (aanstaande) ouder, om zo het gespreksmodel goed onder de knie te krijgen.

Kijk op de scholingspagina op www.rookvrijestart.nl voor de meest recente informatie over de accreditatie, kosten en tijdsduur.

2. Welke zorgverlener heeft welke scholing nodig?

De e-learning Rookvrije Start geeft zorgverleners de basis voor een stoppen-met-roken gesprek en dus raden we aan dat iedere zorgverlener deze volgt. Daarnaast adviseren we dat iedere zorgverlener de kennisquiz maakt ter voorbereiding op de e-learning. Om te bepalen welke zorgverleners de workshop Rookvrije Start gaan volgen zijn er verschillende opties die je af kan wegen. Mogelijke opties zijn:

- **Vakgebied** – je kan ervoor kiezen om per vakgebied, afdeling of praktijk één of twee personen de workshop Rookvrije Start te laten volgen.
- **Populatie** – je kan ervoor kiezen om de workshop vooral in te zetten bij afdelingen of praktijken waar de populatie rokende (aanstaande) ouders hoger is.
- **Specifieke taak of rol** - Je kan ervoor kiezen om specifieke personen aan te wijzen die aanspreekpunt zijn voor het onderwerp stoppen met roken (bijvoorbeeld een ambassadeur of aandachtsfunctionaris), en hen extra scholen in deze gespreksvoering.
- **Interesse/behoefte** - Het is mogelijk om de workshop Rookvrije Start vrijblijvend aan te bieden aan de zorgverleners die aangeven behoefte te hebben aan verdieping.

Tips:

- Inventariseer welke behoeften er zijn wat betreft scholing. Bespreek welke scholing nodig is voor wie. Vul de tabel op de volgende pagina in om een goed overzicht te krijgen van wie wanneer welke scholing gaat volgen.
- Is er al een zorgpad stoppen-met-roken? Kijk dan wie volgens dit zorgpad de scholing zou moeten volgen.
- Inventariseer wie er moet beslissen over het implementeren van de scholing (bijvoorbeeld het management of een praktijk eigenaar). Wie moet de "go" geven? Maak voor deze personen een voorstel en bespreek dit.
- Ga naar de scholingspagina op www.rookvrijestart.nl om de e-learning, kennisquiz of workshop te bestellen.

3. Wanneer wil je welke scholing aanbieden?

Wanneer je welke scholing aanbiedt hangt af van de scholing waarvoor je gekozen hebt en welke zorgverleners het gaan volgen. De e-learning en de kennisquizen kunnen makkelijk gemaakt worden op een moment dat de zorgverlener het zelf uitkomt. Bij de workshop is dit echter niet het geval.

Tip:

- Scholing wordt het beste geïmplementeerd als voor zorgverleners duidelijk is wat ze wanneer moeten doen en als ze hier de tijd voor krijgen. Plan de scholing idealiter dus op een vast moment waarop daar voldoende tijd voor is (bv een scholingsmiddag).

TYPE SCHOLING	BEROEPSGROEP	WIE	WANNEER
KENNISQUIZ	Gynaecologie	X gynaecologen per afdeling	1 ^e kwartaal 2025
	Verloskunde 1 ^e lijn		
	Verloskunde 2 ^e lijn		
	Obstetrie		
	Neonatologie		
	Kraamzorg		
	Huisartsenzorg		
	Fertiliteit		
	Kindergeneeskunde		
	Fertiliteit		
	JGZ		
	Sociaal domein		
	Overig		
E-LEARNING	Gynaecologie		
	Verloskunde 1 ^e lijn		
	Verloskunde 2 ^e lijn		
	Obstetrie		
	Neonatologie		
	Kraamzorg		
	Huisartsenzorg		
	Fertiliteit		
	Kindergeneeskunde		
	Fertiliteit		
	JGZ		
	Sociaal domein		
	Overig		
WORKSHOP	Gynaecologie		
	Verloskunde 1 ^e lijn		
	Verloskunde 2 ^e lijn		
	Obstetrie		
	Neonatologie		
	Kraamzorg		
	Huisartsenzorg		
	Fertiliteit		
	Kindergeneeskunde		
	Fertiliteit		
	JGZ		
	Sociaal domein		
	Overig		

4. Hoe ga je de scholing aanbieden?

Hoe ga je de scholing naar zorgverleners communiceren? Wie kunnen de workshop volgen? Mogen zorgverleners zelf kiezen of ze de scholing gaan volgen of spreek je af wie deze gaan volgen? Deze vragen helpen om de scholing effectief aan te bieden en ervoor te zorgen dat zorgverleners de scholing ook daadwerkelijk gaan volgen.

Tips:

- Voor de e-learning en de workshop Rookvrije Start kunnen zorgverleners accreditatiepunten ontvangen. Dit benoemen in de communicatie kan mensen motiveren om de scholing te volgen.
- Organiseer een bijeenkomst waarin het onderwerp centraal staat. Hierin kun je het gespreksmodel introduceren, je zorgpad/protocol bekendmaken en scholing beschikbaar stellen.
- De scholing van de Rookvrije Start gaat over gespreksvoering waarbij je verwijst naar stoppen-met-roken begeleiding. Zorg daarom dat je ook het verwijsaanbod duidelijk hebt en gecommuniceerd hebt als zorgverleners aan de scholing starten.
- Bied de scholing zo laagdrempelig mogelijk aan, zodat het de zorgverlener niet teveel moeite kost. Bestel zelf bijvoorbeeld de e-learnings en geef hen toegang, in plaats van dat de zorgverlener dat moet regelen. Regel een ruimte met laptops, waarop zorgverleners de e-learning kunnen maken. Of gebruik een vaste vergadering of vast scholingsmoment om zorgverleners de tijd en gelegenheid te geven de scholing te volgen.
- Communiceer duidelijk wat van wie wordt verwacht. En koppel mogelijkheden om de scholing te volgen zoveel mogelijk aan al geplande of vaststaande momenten in het werk.
- Werk met ambassadeurs, aandachtsfunctionarissen of vertegenwoordigers per organisatie, praktijk of afdeling. Zij kunnen het onderwerp onder de aandacht brengen, monitoren of de scholing wordt gevolgd en de scholing onder de aandacht houden.

5. Hoe ga je de scholing en hetgeen dat is geleerd borgen?

Gespreksvoering vraagt om het oefenen en bijhouden van vaardigheden. Om te voorkomen dat informatie wegzakt, is het goed om regelmatig aandacht te blijven schenken aan hetgeen dat is geleerd. Hoe ga je dat doen? Denk bijvoorbeeld aan herhaaldelijke scholing, het organiseren van bijeenkomsten of het opzetten van intervisiebijeenkomsten waarin casuïstiek en ervaringen uitgewisseld kunnen worden. Vergeet ook niet om dit te borgen in bijvoorbeeld een scholingsprogramma, inwerkprogramma of in beleidsafspraken.

Tips:

- Inventariseer in het VSV hoe de scholing geborgd kan worden en leg dit vast in het beleid. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van intervisie, webinars of nascholingsavonden.

- Ga na wie ambassadeurs of aandachtfunctionarissen voor dit onderwerp kunnen zijn en maak afspraken met deze personen. Ambassadeurs of aandachtfunctionarissen per locatie, organisatie, praktijk, of afdeling kunnen helpen om het onderwerp onder de aandacht te houden. Door het onderwerp bijvoorbeeld in structurele overleggen af en toe op de agenda te zetten en door als aanspreekpunt te fungeren voor zorgverleners die vragen hebben over de scholing of het stoppen-met-roken gesprek zelf.
- Maak afspraken over scholing voor nieuwe medewerkers. Leg deze vast in het beleidsplan of scholingsplan.
- De materialen van de Rookvrije Start kunnen zorgverleners stimuleren om stoppen-met-roken-zorg te blijven bieden. Bekijk in de toolkit op www.rookvrijestart.nl welke materialen helpend kunnen zijn.

Een voorbeeld van hoe je scholing en materialen in je beleidsplan kunt opnemen:

Het VSV zorgt voor passende opleiding en training van klinische en niet-klinische medewerkers.

1. Alle medewerkers van het VSV zoals verloskundigen, gynaecologen, kraamverzorgenden, jeugdverpleegkundigen, jeugdartsen en kinderartsen, weten wat eerstehands, tweedehands en derdehands rook is, zij begrijpen dat roken een verslaving is en zij weten waar de beweging een rookvrije start voor staat.
2. Alle zorgverleners van het VSV hebben de e-learning Rookvrije Start gevolgd. Zij kennen de verwijsmogelijkheden van het addendum en de mogelijkheid van NVM gebruik in de zwangerschap.
3. Een kernteam volgt voor extra verdieping de workshop van de Rookvrije Start over het Very Brief Advice +. Dat kernteam bestaat in ieder geval uit: uit elke verloskundige praktijk een lid, alle klinisch verloskundigen die polikliniek doen, 2 gynaecologen, een kernteam kraamverzorgenden, een kernteam jeugdverpleegkundigen, 2 jeugdartsen en 1 kinderarts.
4. De betrokken stoppen-met-roken-coaches (GGD, huisartsenpraktijk ondersteuners, medewerkers rookstoppoli's, verslavingszorg) naar wie zwangere vrouwen worden verwezen in het VSV hebben (na)scholing gevolgd over zwangerschap en roken en het gebruik van NVM in de zwangerschap.